

ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Γιώργος Γιαννακόπουλος, Καθηγητής Αρχειονομίας

Γιάννης Στογιαννίδης

ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

- Παραγωγοί: Εικαστικοί, Ηθοποιοί, Λυρικοί, Λογοτέχνες
- Ανήκουν στα ιδιωτικά αρχεία/αρχεία προσώπων
- Αποκαλύπτουν άγνωστες πτυχές της καλλιτεχνικής δημιουργίας και των ειδικών κοινωνικών συνθηκών, μέσα στις οποίες διαμορφώνονται οι ιδιοσυγκρασίες τους
- Θεματοφύλακες του κοινωνικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος παραγωγής καλλιτεχνικών έργων
- Τα αρχεία καλλιτεχνών δεν ενδιαφέρουν μόνο την κοινότητα των ιστορικών τέχνης αλλά και τους κοινωνικούς ιστορικούς, τους συντηρητές, τους δημοσιογράφους

ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

- Αρχεία Ελλήνων καλλιτεχνών: κυρίως λογοτεχνών (Ε.Λ.Ι.Α. και Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη)
- Αρχεία Φωτογράφων: Φωτογραφικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη, Ε.Λ.Ι.Α., Αρχείο ΕΡΤ
- Τα αρχεία των λογοτεχνών διατηρήθηκαν κυρίως λόγω της μεγάλης αποδοχής των έργων τους στην ελληνική κοινωνία
- Τα αρχεία των φωτογράφων δεν σώθηκαν ως τέτοια αλλά ως μαρτυρίες κομβικών στιγμών και επεισοδίων της ελληνικής ιστορίας
- Τα αρχεία εικαστικών σώθηκαν κυρίως σε περιπτώσεις που τα έργα τους αναγνωρίστηκαν

ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

- Απουσία αρχειακής συνείδησης στην ελληνική κοινωνία
- Ο καλλιτέχνης ενίοτε αντιμετωπίζεται ως ιδιόρρυθμο μέλος του κοινωνικού συνόλου
- Το αρχείο του κρίνεται λιγότερο σημαντικό από εκείνο ενός πολιτικού προσώπου
- Συχνά εστιάζουμε στα χαρακτηριστικά των δημιουργημάτων και προσπερνάμε την ιστορία του δημιουργού τους
- Δεν αρχειοθετούνται, φυλάσσονται και διατίθενται στην ερευνητική κοινότητα από έναν φορέα
- Στις περιπτώσεις των διάσημων καλλιτεχνών, τα αρχεία τους πιθανά να διατηρούνται μέσα στο οικογενειακό αρχείο

ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- ❑ στα αρχεία των ίδιων των καλλιτεχνών
- ❑ στα αρχεία ομάδων καλλιτεχνών
- ❑ στα αρχεία πανεπιστημιακών σχολών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων
- ❑ σε βιβλιοθήκες και αρχεία φορέων διατήρησης καλλιτεχνικών έργων (Πινακοθήκες, Μουσεία Τέχνης, Μουσεία Φωτογραφίας)

ΑΡΧΕΙΟ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
(1871-1976)
ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ 2013

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

- Προσωπικό αρχείο: Αλληλογραφία, Ημερολόγια, Φωτογραφίες, δημοσιεύματα εφημερίδων από γεγονότα και πρόσωπα, τα οποία σημάδεψαν τη ζωή και κυρίως επηρέασαν την καλλιτεχνική παραγωγή του
- Επαγγελματικό αρχείο: Αλληλογραφία, προσχέδια έργων, συμβολαιογραφικές πράξεις και οικονομικά τεκμήρια αγοραπωλησιών καλλιτεχνικών έργων, άλλες επαγγελματικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες, τεκμήρια σπουδών, ταξιδιών και συμμετοχών σε καλλιτεχνικές εκθέσεις
- Και τα δύο αποτελούν μέρη του ίδιου αρχείου, διανοητικά προϊόντα του ίδιου παραγωγού και τελικά ενίοτε μπορεί να συναντιούνται

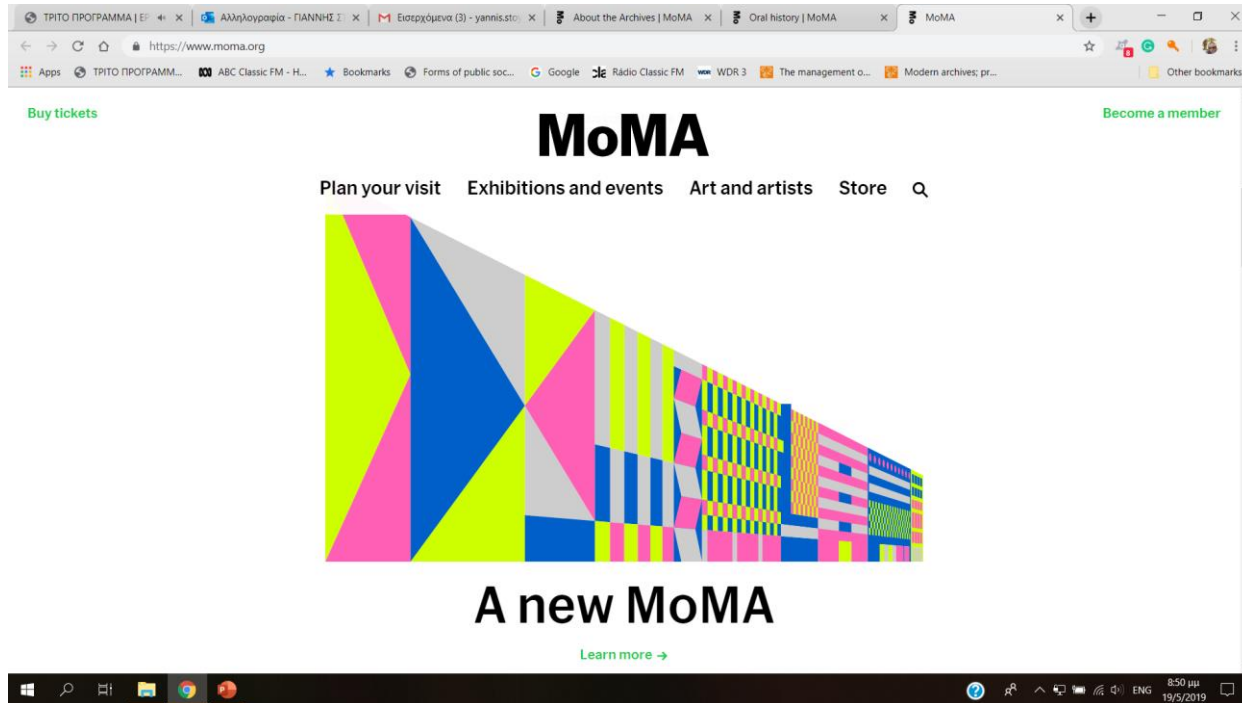
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΟΙ ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΧΕΣΗ

- Μικρός αριθμός καλλιτεχνικών αρχείων
- Έχουν παραδοθεί διάσπαρτα σε αρχειακούς φορείς
- Για να τα διαχειριστούν ορθά οι αρχειονόμοι, απαιτείται εμβάθυνση και εξοικείωση με το αρχειακό υλικό και το ιστορικό περιβάλλον παραγωγής του, όπως σε κάθε δημόσιο και ιδιωτικό αρχείο

ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΕΛΙΔΑ ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

- Επικοινωνία με οικογένειες καλλιτεχνών
- Επικοινωνία με ομάδες ή κοινότητες καλλιτεχνών
- Διάχυση της κουλτούρας διαφύλαξης των αρχείων στους νέους καλλιτέχνες
- Ενίσχυση του διεπιστημονικού διαλόγου ανάμεσα στους παραγωγούς καλλιτεχνικών αρχείων και τους αρχειονόμους
- Συγκρότηση αρχείου προφορικών μαρτυριών καλλιτεχνών, όπου θα αποτυπωθούν σκέψεις και ανησυχίες των καλλιτεχνών που διαφεύγουν των γραπτών τεκμηρίων

ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΩΝ ΜΑΡΤΥΡΙΩΝ

- Την περίοδο 2003-2009 οι επιμελητές του ΜΟΜΑ ηχογράφησαν συνεντεύξεις με καλλιτέχνες, που είχαν συμμετάσχει σε εκθέσεις του Μουσείου
- Το 2011 το Μουσείο αποφάσισε να δημιουργήσει ένα αρχείο προφορικών μαρτυριών καλλιτεχνών, όπου οι επιμελητές συζητούσαν μαζί τους και συγκέντρωναν πληροφορίες για τη σχέση των δημιουργών με τα έργα τους
- Αποσπάσματα διατίθενται στην ιστοσελίδα

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

- Ακόμη και για τα αρχεία των Ιδρυμάτων και Φορέων προώθησης των τεχνών (Μουσεία, Πινακοθήκες, Γλυπτοθήκες) γνωρίζουμε λιγότερα από όσο θα θέλαμε
- Είναι γνωστό το έργο των καλλιτεχνών αλλά δεν έχουμε εξοικειωθεί να εντάσσουμε τα έργα τους μέσα στην κοινωνική πραγματικότητα και την προσωπική διαδρομή τους
- Σε πολλά γλυπτά στον δημόσιο χώρο δεν υπάρχει σήμανση του δημιουργού, σύντομο ιστορικό του, αναφορά στο κίνητρο/-α δημιουργίας

“

**ΑΣ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΑΣ ΜΕ ΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΤΗ ΜΝΗΜΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ
ΧΩΡΟ, ΓΙΑ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ**

”

Πολύχρωμες και πολυεπίπεδες ιστορίες

Ατομικές και Συλλογικές μνήμες

Ενεργοί πολίτες